	<p>Algemene voorschriften veiligheid, gezondheid, welzijn en orde</p>
	<p>Versie: 2022 – 13/05/2022</p>

Veiligheidsmaatregelen

Dit document “**algemene voorschriften veiligheid, gezondheid, welzijn en orde**” bevat de meest essentiële voorschriften en maatregelen die van toepassing zijn in het kader van **werken met derden** bij Stad Gent. TMBP¹ is een vorm van werken met derden.

Als derde (contractor) wordt beschouwd elke firma, aannemer, onderaannemer, leverancier, constructeur, ... van buitenaf en/of hun personeel die werkzaamheden uitvoeren of goederen leveren aan Stad Gent. Het document maakt deel uit van het bestek of overeenkomst.

De voorschriften en maatregelen tellen als een aanvulling op de algemeen geldende regelgeving en mogen geenszins worden beschouwd als een limitatieve opsomming van de na te komen verplichtingen.

Onafhankelijk van het aantal personen dat zal betrokken worden bij uitvoering van de werken is elk van hen ertoe behoudende algemeen geldende regelgeving toe te passen. Algemeen geldt de welzijnswet van 4 augustus 1996, met de algemene preventieprincipes, de meest recente voorschriften van het ARAB, CODEX welzijn op het werk, AREI, VLAREM, VLAREBO, ...

De contractor is ertoe gehouden:

- De verplichtingen zelf naleven en doen naleven door zijn onderaannemers
- De informatie verkregen verstrekken aan de eigen werknemers en eigen onderaannemers
- Aan de opdrachtgever de informatie verstrekken over de risico's gekoppeld aan de werkzaamheden
- Meewerken aan de coördinatie.

Het hebben van enig certificaat (bv VCA) of van bijkomende door de toezichthoudende ambtenaar opgelegde verplichtingen ontslaat de contractor niet van de algemene verplichtingen die in dit document zijn opgenomen.

De contractor is niet alleen aansprakelijk voor schade die door zijn daden of door daden van zijn aangestelde/onderaannemers wordt berokkend aan personen of andermans goederen maar ook voor de schade die wordt veroorzaakt door zijn nalatigheid of onvoorzichtigheid of door die van zijn aangestelde/onderaannemers.

De contractor verklaart kennis te hebben van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake veiligheid, gezondheid, welzijn en orde en verklaart er zich volledig akkoord mee. De aannemer(s) vullen de **intentieverklaring (bijlage 1)** volledig in. De aannemer bezorgt het ingevulde document aan de toezichthoudende ambtenaar.

Elke maatregel is uitgeschreven als een instructiekaart zodat de contractor de maatregelen vlot kan doornemen met zijn werknemers.

Bij toepassing van de welzijnswet wordt aan de contractor de - afhankelijk van de opdracht – o.a. de volgende specifieke informatie (niet limitatieve lijst) verstrekt met betrekking tot de risico's bij de uitvoering van de in dit bestek omschreven opdracht.

- **Asbestinventaris:**

De asbestinventaris van het betreffend gebouw voegen bij het bestek met de vermelding dat de asbestinventaris is opgemaakt op basis van visuele inspectie en geen onderzoek werd uitgevoerd op een destructieve werkwijze.

- **Elektrisch dossier**

Het technisch dossier dat de elektrische installatie beschrijft.

- **Informatie bij brand:**

de aannemer mededelen wat het brandalarm is in het gebouw, wie hij moet verwittigen bij brand en hoe zijn personeel kan evacueren.

¹ Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

- **Plaats van putten en openingen:**
de plaatsen van gebeurlijke aan het oog onttrokken putten en openingen mededelen.
- **Bevloering in slechte staat:**
de plaatsen vermelden waar zich gebeurlijk een bevloering bevindt die het risico inhoudt voor het doorzakken bij het betreden.
- **Aanwezigheid van gevaarlijke producten:**
de plaatsen vermelden waar in het gebouw grote hoeveelheden gevaarlijke producten zijn opgeslagen.
- **Sanitair:**
de aannemer melden dat zijn personeel al dan niet sanitaire installaties van de Stad Gent kan gebruiken. Zo ja, de plaats van de toiletten, eetruimte en lavabo opgeven na overleg met de dienstchef in wiens gebouw de werkzaamheden wordt uitgevoerd.

De contractor dient bij zijn offerte een veiligheidsdossier te voegen waarin de aannemer beschrijft hoe de werken op een veilige manier zal uitgevoerd worden, rekening houdend met de bepalingen uit deze bundel en de ontvangen specifieke informatie, en waarbij beschreven wordt op welke wijze men het (bouw)werk zal uitvoeren .

De contractor dient deze **risicoanalyse** betreffende de uit te voeren werkzaamheden ter kennis te brengen van zijn aangestelde/onderaannemers alsook over de algemene voorschriften inzake veiligheid, gezondheid, welzijn en orde. Het bewijs hiervan dient ten laatste 1 dag voor de aanvang der werken aan de toezichthoudende ambtenaar geleverd te worden met behulp van het ingevuld en ondertekend document 'initiële veiligheidsvergadering toolboxmeeting', bijlage 2.

Indien de opdrachtgever dit nodig acht, zal een werkvergunning en/of vuurvergunning worden toegepast.

De contractor dient een medewerker als verantwoordelijke contactpersoon aan te stellen voor alle onderwerpen betreffende veiligheid en organisatie van het werk.

De contractor verbindt er zich toe zijn verplichtingen inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, die eigen zijn aan de inrichting waarin zijn aangestelde/onderaannemers werkzaamheden komen uitvoeren na te leven, inzonderheid zijn verplichtingen tot het treffen van voorzorgen/maatregelen inzake de risico's met betrekking tot specifieke informatie die hem hierboven is versterkt.

Indien de contractor die verplichtingen niet of gebrekkig naleeft kan het bestuur de werken stilleggen en zelf de nodige maatregelen treffen op kosten van de aannemer.

Noch de algemene voorschriften, noch de specifiek informatie mogen aanzien worden als limitatieve opsommingen. Het feit dat bepaalde zaken niet zouden zijn opgenomen of gemeld ontslaat de aannemer geenszins van zijn wettelijke verplichtingen.

Veiligheidsmaatregelen

1. De contractor dient respect te hebben voor de werkomgeving, de personen waarmee er wordt samengewerkt en de personen waarmee de contractor in contact komt tijdens de werkzaamheden.
2. De contractor en de onderaannemer(s) moeten ervoor instaan dat hun werknemers de nodige opleiding en lichamelijke geschiktheid bezitten om de hun opgelegde taken (incl. verantwoordelijkheden in veiligheidsfunctie) uit te voeren en het bijhorend materieel te gebruiken en te bedienen op volstrekt veilige wijze. Op vraag van de toezichthoudende ambtenaar legt hij de nodige stukken ter staving voor (vb attest van de gevolgde veiligheidsopleiding).
3. Voorschriften i.v.m. roken moeten steeds gerespecteerd worden. Tevens is het verboden alcoholische dranken en/of verdovende middelen te gebruiken op de plaats van het werk of mee te nemen naar de plaats van het werk. Wie betrapt wordt op het niet naleven van deze verbodsbepalingen zal verzocht worden onmiddellijk de onregelmatigheid te herstellen.

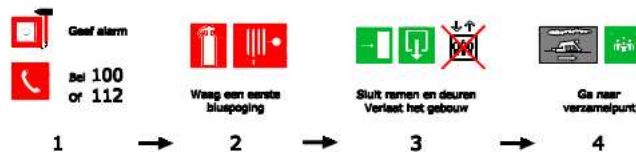

4. De naam, het adres en de telefoonnummer van de aannemer of zijn afgevaardigde, die steeds te bereiken is gedurende de uitvoering van de werken moet opgegeven worden aan de toezichthoudende ambtenaar en geafficheerd worden op de werf.
5. Voor het afkoppelen van nutsvoorzieningen (water, lucht, stoom, gas, data/telefoon en elektriciteit) binnen een stadsgebouw is de toelating vereist van de toezichthoudende ambtenaar of de verantwoordelijke van het in het gebouw gehuisveste dienst(en).
6. Wanneer het werk onmiddellijk gestopt moet worden vanwege uitzonderlijke omstandigheden moet degene die de opdracht hiervoor gegeven heeft, onmiddellijk de toezichthoudende ambtenaar of zijn dienst inlichten na het oproepen van de desbetreffende interventie- en nooddiensten. Onder uitzonderlijke omstandigheden wordt begrepen elk ongeval met gewonde(n), een schadegeval aan nutsleidingen, gasontsnapping, brand, ontploffing, een zwaar ongeval met louter materiële schade,...
7. De contractor en onderaannemer(s) zal zich dienen te houden aan de bijkomende veiligheidsvoorschriften die hem door de opdrachtgever kunnen opgelegd worden, wanneer tijdens de uitvoering van dit contract onvoorziene risico's optreden.
8. De opdrachtgever of zijn afgevaardigde toezichthoudende stedelijke dienst of bedrijf houden zich het recht voor tijdens de aannemings- of dienstverleningswerken de uitvoeringswijze aan te passen of te doen stoppen, indien, naar hun oordeel, deze een gevaar opleveren voor het personeel of de uitrusting van de Stad Gent, de contractor, de onderaannemer, voor aangelanden en derden.
9. Bij overtredingen van de algemene en/of specifieke veiligheidsvoorschriften, van toepassing op dit bestek, behoudt de directie van de toezichthoudende stadsdienst of -bedrijf zich het recht voor de toegang tot de werf aan bepaalde personen, werkend in opdracht van de contractor, te verbieden.
10. Indien bij de werken bepalingen uit het Vlaams Reglement voor de Milieuvergunning (VLAREM) van toepassing zijn (bv. bemaling), moet de contractor of onderaannemer de nodige maatregelen treffen om ze volledig na te leven. Bij twijfel contact opnemen met de Dienst Milieu en Klimaat.
11. Wanneer het bijzonder bestek oplegt dat de contractor dient te beschikken over een veiligheidscertificaat (bv. ISO-norm of VCA), dient ook elke onderaannemer over dezelfde kwalificaties/certificaat te beschikken.

12. Alle gesprekken, rapportering, verslagen, technische fiches, ... gebeuren in het Nederlands.
13. Als bij de contractor personeel is tewerkgesteld dat het Nederlands niet machtig is, moet de contractor de werknemers de nodige instructies in de aangepaste taal bezorgen zodat de werkzaamheden veilig kunnen verlopen.
14. In elke geval is er steeds minimaal één Nederlands sprekend werknemer aanwezig gedurende de volledige duur van de werken. Deze werknemer dient snel ter beschikking te staan om eventuele instructies die door de toezichthoudende ambtenaar worden geformuleerd, vlot te vertalen aan al de anderstalige werknemers. Deze werknemer is technisch voldoende onderlegd om de instructies vlot te vertalen.
15. Het Nederlands niet machtig zijn, kan nooit ingeroepen worden als verontschuldiging voor het uitvoeren van werken in onveilige omstandigheden. Indien geen Nederlandstalige werknemer aanwezig is op de werkzone, die de instructies kan vertalen blijft de contractor in gebreke daar de prestaties niet uitgevoerd worden volgens de voorschriften.

Veiligheidsmaatregelen**Evacuatie gebouwen**

Bij elk alarm is het personeel van de contractor verplicht de plaatselijke verzamelplaats te kennen. Evacuatieoefening zijn mogelijk. Zij zijn van toepassing voor iedereen die zich in het gebouw bevindt en worden niet vergoed.

WAT TE DOEN BIJ BRAND?**Blusmiddelen**

Het is de verantwoordelijkheid van de contractor om zich de vereiste gecontroleerde brandmiddelen aan te schaffen op de plaatsen waar geen blusmiddelen binnen handbereik zijn. Het is bovendien zijn verantwoordelijkheid om maatregelen te treffen, dat brandblusapparaten onmiddellijk na gebruik opnieuw gevuld en gebruiksklaar gemaakt worden.

De contractor moet zich ervan overtuigen dat zijn werknemers of deze van de onderaannemers vertrouwd zijn met het bedienen van de brandblusapparaten.

De beschikbare blusmiddelen zoals hydranten, brandhaspels, enz... dienen uitsluitend voor brandbestrijding. Het gebruik voor andere doeleinden – zoals het reinigen van het materieel na de werkdag – is verboden.

De contractor ziet er op toe dat de aanwezige brandbestrijdingsmiddelen (o.a. blusmiddelen) niet verplaatst of verwijderd kunnen worden en dat de toegang tot deze blusmiddelen te allen tijde vrij blijft.

Brandklassen Symbolen

Voor werken met open vlam

Voor werken met open vlam moeten de veiligheidsvoorschriften uit de vuurvergunning worden nageleefd. Elke contractor of onderaannemer moet voor werken met open vlam of waarbij vonken vrijkomen (bv. slijpen van metalen) beschikken over een vuurvergunning, afgeleverd door de vertegenwoordiger opdrachtgever. De daarin vermelde veiligheidsvoorschriften moeten steeds nageleefd worden.

Explosieveilheid

Voor werken in explosieve zones dienen er bijkomende maatregelen genomen te worden. In bepaalde situaties dient aangepast gereedschap gebruikt te worden, bijvoorbeeld explosie veilig, veilige spanning, vonkvrij, lucht aangedreven, etc

Gassen

De zuurstof- en brandgasflessen worden bij gebruik verticaal of schuin onder een hoek van minimum 35 ° geplaatst. Ze moeten gemonteerd zijn op een flessenkar. Op het einde van de dagtaak worden gasflessen dichtgedraaid en slangen en manometers ontspannen.

De gasflessen moeten steeds afgeschermd worden van het zonlicht of enige andere warmtebron.

De aannemer moet waarschuwingsborden met 'VERBODEN TE ROKEN' aanbrengen rondom elke brandstofopslag en andere plaatsen waar brandbare stoffen worden opgeslagen.

Gasflessen met brandbare gassen (acetyleen, ...) die niet in gebruik zijn, worden buiten de gebouwen gehouden, afgeschermd van de zon, vastgemaakt en voorzien van hun beschermkap.

Opslag van gasflessen moet steeds op een vlakken en stabiele ondergrond gebeuren.

Acetyleenflessen worden nooit samen met zuurstofflessen opgeslagen. Volle en lege flessen zijn duidelijk van elkaar gescheiden.

Branddetectie

In samenspraak met de vertegenwoordiger opdrachtgever worden er maatregelen getroffen bij werken waarbij rook of stof kan ontstaan in de lokalen die door branddetectiesystemen zijn beveiligd. De aannemer zal in geen geval zelf de branddetectie uitschakelen of afdekken.

De contractor neemt steeds maatregelen om rook en stof overlast tegen te gaan:

- Gebruik van machines met stofafzuiging of een andere aangepaste gelijkaardige werkmethode
- Zorgen voor mechanische ventilatie van de ruimte.

Veiligheidsmaatregelen

1. Derden

De toegang tot de werf wordt slechts verleend aan personen wier aanwezigheid daar vereist is voor de uitvoering van de opdrachten in toepassing van dit contract.

2. Tenzij in een noodgeval is de toegang tot de werf voor de werknemers van de aannemer en de onderaannemer(s) niet toegelaten op de dagen en uren die opgegeven werden in de "Informatie van de Stad Gent aan de aannemer". Deze regeling kan slechts gewijzigd worden in geval van overmacht of na uitdrukkelijk akkoord.
3. Enkel voertuigen, waarvan de aanwezigheid noodzakelijk is voor het uitvoeren van opdrachten in uitvoering van het bestek, mogen binnenrijden in een stadsdienst
4. Verkeersregels: De bepalingen van het Belgisch verkeersreglement zijn van toepassing.
5. Telkens de aannemer of de onderaannemer(s) uit hoofde van de werken overweegt een openbare weg te onderbreken, zal hij vooraf de hulpdiensten (Politie, Brandweer) inlichten en zich schikken naar de richtlijnen die door deze hulpdiensten kunnen worden uitgevaardigd (bv. omleiding en signalisatie).
6. Parkeren binnen een stadsdienst is enkel toegestaan op de plaatsen die daartoe door de betreffende dienst aangeduid.
7. Het is verboden te parkeren vóór poorten of inritten, in de nabijheid van brandstoftanks en -pompen, opslagplaatsen van ontvlambare producten en ter hoogte van brandweeruitrustingen.
8. Alle rijwegen moeten maximaal vrijgehouden worden voor normaal verkeer, vooral met het oog op de brandbestrijding en evacuatie.
9. Bij het verlaten van de werf op het einde van een werkdag of -periode dient de werf toegankelijk gehouden te worden voor de veiligheidskorpsen.
10. Alvorens een bestuurder zijn voertuig binnen een stadsdienst mag verlaten, moet de motor van het voertuig afgeschakeld zijn en de handrem aangespannen worden, zodat het voertuig uit zichzelf niet meer kan bewegen.
11. Op de werf moeten de voertuigen waarvan, omwille van de constructie ervan, de zichtbaarheid achter het voertuig beperkt is, uitgerust zijn met een geluidssignaal dat in werking treedt bij het achteruit rijden.
12. Indien men met een voertuig een achterwaartse beweging dient uit te voeren moet men tijdens deze beweging er constant over waken dat er zich geen personen of voorwerpen achter het voertuig bevinden. Indien de zichtbaarheid achter het voertuig, bv. omwille van de constructie ervan, onvoldoende is, dient men de achterwaartse beweging uit te voeren met behulp van een seingever.
13. Verkeersroutes, met inbegrip van trappen, vaste ladders en laadplatforms en -hellingen, moeten zodanig worden berekend, gesitueerd, ingericht en gereedgemaakt dat zij gemakkelijk, volledig veilig en overeenkomstig hun bestemming kunnen worden gebruikt zodat de werknemers die zich in de buurt van deze verkeersroutes bevinden geen enkel risico lopen.

14. De afmetingen van voor het verkeer van personen en/of goederen bestemde verkeersroutes, inclusief die waar wordt gelost of geladen, dienen te worden afgestemd op het mogelijke aantal gebruikers en de aard van het werk. Wanneer op deze verkeersroutes vervoermiddelen worden gebruikt, dient voor de andere op de bouwplaats aanwezige personen een voldoende veiligheidsafstand in acht te worden genomen of dienen passende beschermende maatregelen te worden getroffen. De routes dienen duidelijk te worden gemarkeerd, regelmatig gecontroleerd en onderhouden.
15. De voor voertuigen bestemde verkeersroutes dienen op voldoende afstand te zijn gelegen van deuren, poorten, doorgangen voor voetgangers, gangen en trappen.
16. Indien de bouwplaats zones bevat waarvoor een beperkte toegang geldt, dienen deze zones te worden uitgerust met voorzieningen die verhinderen dat onbevoegde werknemers deze zones betreden. Speciale aandacht gaat naar liften en trappenhuizen die rechtstreeks uitkomen in de zones.
17. Vluchtroutes en nooduitgangen dienen vrij te zijn van obstakels en via de kortste weg naar een veiligheidszone te voeren. Indien het voor werkzaamheden noodzakelijk is een doorgang af te sluiten of te belemmeren dan wordt op voorhand en in overleg met de toezichthoudende ambtenaar en IDPBW naar de meest efficiënte oplossing gezocht.
18. Afbakening : rond de werkzone moet, tenzij anders vermeld, een vaste afsluiting met een goed zichtbare en eventueel verlichte signalisatie aangebracht worden. Stellingen, stutten en dwarsbalken moeten eveneens goed gesignaleerd worden en op donkere plaatsen verlicht. De werkzones waar gevaar bestaat voor derden moeten behoorlijk afgesloten zijn rond de werkzone.
19. Bij het opstellen van de afsluiting van de werkzone, de beveiliging en signalisatie van de werkzone dient er rekening gehouden worden met de aard van de gebruikers van de gebouwen (zoals burgers, schoolkinderen, peuters, ...)

Veiligheidsmaatregelen

Orde en netheid

De werkomgeving moet steeds in ordelijke toestand gehouden worden en bij schorsing der werken of inactiviteit vanwege de contractor of onderaannemer(s) dient de veiligheid gewaarborgd te blijven.

Ordelijkheid is een eerste vereiste voor alle werk en moet altijd gehandhaafd worden. Speciale aandacht moet worden besteed aan het vrijhouden van looppaden en wegen, het verwijderen van obstakels, waardoor men kan uitglijden of struikelen, en aan het juiste opstapelen van materialen. contractor moeten al het mogelijke doen om slijk, modder of andere glibberige bestanddelen van de wegen te houden. Indien dit niet voorkomen kan worden, moet de contractor de wegen onmiddellijk en regelmatig schoonmaken. Niet in gebruik zijnde materialen, gereedschappen, e.a. uitrusting, moeten zodanig worden opgeslagen of opgestapeld, dat ze geen hinder opleveren voor werkzaamheden van anderen. Bij het stapelen van materiaal mag er geen gevaar voor instorting zijn.

Afval

Het opslaan van bouwresten en afval wordt voor de aanvang van de werken besproken met de toezichthoudende ambtenaar. Materiaal/materieel mag slechts opgeslagen en/of gestapeld worden op plaatsen die door de toezichthoudende ambtenaar aangeduid worden. Indien nodig voor de veiligheid van de omgeving wordt de zone voor opslag afgebakend en zo nodig ontoegankelijk gemaakt

Bij het beëindigen van de werken opgelegd in het bestek mogen door de contractor of onderaannemer(s) geen afvalstoffen, geproduceerd tijdens de opdracht, worden achtergelaten.

Alle afval en lege verpakkingsmiddelen van de gevaarlijke stoffen of preparaten moeten op kosten van de contractor verwijderd en behandeld worden overeenkomstig de terzake geldende wettelijke bepalingen

Hygiëne

De contractor en de onderaannemer(s) zullen erop toezien dat door hun werknemers en deze van de onderaannemers enkel gebruik wordt gemaakt van de kleedkamer, wasgelegenheid, eetplaats, sanitair, rookruimte, e.a., die hen in de "Informatie door de Stad Gent aan de aannemer" zijn toegewezen. De contractor en onderaannemers moeten de nodige maatregelen nemen om te bereiken dat hun werknemers de door de Stad Gent beschikbaar gestelde voorzieningen net houden.

Indien door de Stad Gent geen sanitaire voorzieningen worden ter beschikking gesteld, moeten de contractor of onderaannemer voor hun werknemers de nodige sanitaire voorzieningen ter beschikking stellen die voldoen aan de bepalingen van de vigerende wetgeving.

In geen geval zullen de werknemers hun maaltijden nemen in de lokalen waar werken in uitvoering zijn.

	<h2>Eerst Hulp en arbeidsongevallen</h2>
<p><u>Veiligheidsmaatregelen</u></p>	
<p><u>Eerste Hulp</u> De contractor of onderaannemer(s) zorgt er voor dat er altijd een hulpverlener met een geldig brevet aanwezig is. Tevens moet de aannemer of onderaannemer zijn werknemers voorzien van de vereiste voorzieningen inzake EH-materiaal. Voor de aanvang van de werken dient een ruimte aangewezen te worden, in overleg met de de betrokken stadsdienst waar een werknemer die betrokken is bij een ongeval of die plotseling onwel is geworden, de eerste hulp kan verleend worden.</p> <p>Elke verzorging op het werk waarbij geen directe hulp van een arts nodig is moet worden ingeschreven in een eerste hulpregister. Op vraag van de toezichthoudende ambtenaar legt hij de nodige stukken ter staving voor.</p> <p>De oproepnummers van de hulpdiensten moeten steeds aanwezig zijn in de EH-kast op de werf.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p><u>Arbidsongevallen</u></p> <p>De toezichthoudende ambtenaar moet onmiddellijk ingelicht worden over elk ongeval of incident. Er wordt een ongevalsverslag opgemaakt en een kopie wordt bezorgd aan de toezichthoudende ambtenaar, die het nadien zal doorgeven aan de Interne dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (Interne Dienst PBW) van de Stad Gent.</p> <p>De contractor neemt het initiatief voor het ongevallenonderzoek indien het gaat om een ernstig arbeidsongeval. De contractor voert dit uit in samenwerking met een preventieadviseur van Interne dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (Interne Dienst PBW) van de Stad Gent. De contractor stelt het omstandig verslag op en bezorgt dit dan de FOD WASO, directie Toezicht op Welzijn op het Werk met een kopie aan Interne dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (Interne Dienst PBW) van de Stad Gent.</p>	

	<h1>Graafwerken</h1>
<u>Veiligheidsmaatregelen</u>	
<ol style="list-style-type: none">1. Vooraleer de graafwerken aan te vatten moet de contractor of onderaannemer zich door de bevoegde instanties laten inlichten, om de plaats van de ondergrondse leidingen voor de nutsvoorzieningen en andere distributiesystemen te kennen.2. Ondergrondse leidingen worden steeds manueel vrij gegraven. Indien de informatie niet voorhanden is neemt de contractor de gepaste veiligheidsmaatregelen om beschadiging van nutsleidingen te vermijden. Nieuwe informatie die op deze manier wordt ingewonnen inzake de ligging van leidingen, wordt door de aannemer overgemaakt aan de toezichthoudende ambtenaar.3. Door de contractor of onderaannemer(s) dienen alle maatregelen genomen te worden om grondverzakkingen te voorkomen door toepassing van de vigerende wetgeving inzake.4. De contractor en de onderaannemer moet binnen de stadsdienst onmiddellijk alle putten, sleuven of kuilen, die tijdens de werken worden gegraven of blootgelegd betrouwbaar afsluiten of afschermen met een stevige opgestelde leuning van minstens 1 meter hoog. Waar nodig dient hij veilig overgangen te voorzien. De aannemer of onderaannemer moet de aanpassingen aan de betreffende afsluiting of afscherming, geadviseerd door de stedelijke toezichthoudende ambtenaar, onmiddellijk uitvoeren.5. Bij werken in de nabijheid van ondergrondse elektrische kabels moet de contractor of onderaannemer de voorschriften naleven zoals bepaald in het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties.6. Indien tijdens graafwerken een grondverontreiniging (bv. geur van een chemisch product) wordt vastgesteld moeten de werken ONMIDDELLIJK stopgezet worden en moet de toezichthoudende ambtenaar verwittigd worden.	

Veiligheidsmaatregelen

Arbeidsmiddelen

- Voor installaties en arbeidsmiddelen die wettelijk onderworpen zijn aan periodieke controles, door het FOD Economie daartoe erkend organisme (Externe Dienst voor Technische Controle), moeten ter plaatse geldige attesten kunnen voorgelegd worden aan de toezichthoudende ambtenaar. Bij ontstentenis ervan heeft de toezichthoudende ambtenaar het recht het hefwerktuig buiten gebruik te stellen. Geen enkel hefwerktuig mag gebruikt worden zonder gunstig en geldig keuringsverslag van een Externe Dienst voor Technische Controles.
- Materieel, gereedschap, toestellen of werktuigen van de Stad Gent mogen door de werknemers van de contractor of de onderaannemer(s) niet gebruikt worden zonder de toelating van de verantwoordelijke van de Stad Gent. De gebruiker is verantwoordelijk voor de veiligheid.
- Alleen de arbeidsmiddelen die beantwoorden aan de veiligheids-, gezondheids- en milieuevereisten mogen gebruikt worden. Deze arbeidsmiddelen zijn aangepast aan de gebruikers, zijn goed onderhouden en verkeren in goede staat. De keuringsverslagen van de externe dienst voor technische controle of door een bevoegd persoon dienen steeds bij de betreffende arbeidsmiddelen te bevinden.
- De aanwezige voertuigen, die onderworpen zijn aan de reglementering op het wegverkeer, dienen te beschikken over een geldig keuringsattest.
- Alle personen onderworpen aan een veiligheidsfunctie (bestuurders en bedieners van kranen, van voertuigen, van hefwerktuigen, enz...) zoals gedefinieerd in de CODEX moeten in bezit zijn van een geldige medische geschiktheid verklaring, afgeleverd door een preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en van een technische bevoegdheidsattest. De machines, toestellen en voertuigen mogen enkel bediend worden door deze bevoegde personen.
- Op de bouwplaats aanwezige installaties voor energiedistributie, met name deze die aan externe invloeden blootstaan, dienen regelmatig te worden gecontroleerd, onderhouden en steeds beveiligd te zijn voor onbevoegden!
- Wanneer er tijdelijke bovengrondse elektriciteitsleidingen worden aangelegd, dienen deze zoveel mogelijk buiten de bouwplaats te worden omgeleid en spanningsloos te worden gemaakt.
- Indien dit niet mogelijk is, moeten er hekkens of waarschuwingen worden geplaatst om voertuigen en installaties op een afstand te houden.
- Wanneer voertuigen op de bouwplaats onder elektriciteitsleidingen door moeten rijden, dienen passende waarschuwingen en een bescherming onder deze draden te zijn aangebracht.

Hefwerktuigen

- De nodige voorzorgen worden genomen om ieder toevallig contact van de kraan met de elektrische geleiders te vermijden (nl. de bewegingen van de arm, het zwieren van de kabels enz.).
- Mobiele kranen moeten zich verplaatsen met de giek in de laagst mogelijke stand. Het hydraulische gedeelte moet volledig zijn ingetrokken. Een tweede man moet aanwezig zijn en met behulp van een rode vlag aanwijzingen geven gedurende iedere verplaatsing van mobiele kranen.
- De bestuurder van een hefwerktuig moet steeds toezicht kunnen houden op de last. Kan dit niet, dan mogen de bewegingen slechts uitgevoerd worden op bevel en volgens aanwijzingen van een seingever.
- De veiligheidsvoorschriften van de constructeur van het hefwerktuig moeten steeds worden nageleefd.

Werken in de hoogte

- De stellingen, bouwsteigers en ladders moeten steeds voldoen aan de terzake geldende wettelijke bepalingen.
- Elke stelling vanaf twee meter hoog moet voorzien zijn van leuning, tussenleuning en plinten. De werkvloer moet aaneensluitend zijn, d.w.z. zonder gevaarlijke ruimten tussen de planken en de leuning en voldoende stevig, rekening houdende met de lasten.
- De toegang tot de werkvloeren gebeurt door middel van trappen (torens) of ladders. De ladders moeten evenwel één meter hoger zijn dan de te bereiken werkvloer.
- Wanneer op een stelling een hefwerktuig dient opgesteld te worden moeten :
 - de delen, waaruit de stelling bestaat, zorgvuldig nagezien en, desnoods, behoorlijk versterkt worden
 - de dwarshouten onbeweegbaar gemaakt worden
 - de staanders stevig vastgemaakt worden aan een weerstandbiedend gedeelte van het gebouw, op de plaats waar het hefwerktuig dient opgesteld
 - een verticaal schutsel opgesteld op de hele hoogte van de stelling om te beletten dat de vloer of de vracht aan de stelling hapert.
 - de stelling periodiek nagezien worden door een bevoegde persoon.
- Iedere stelling, steiger of ladder moet naar behoren zijn ontworpen, geconstrueerd en onderhouden, zodat hij niet kan instorten of bij toeval kan gaan schuiven. Zij worden opgesteld op een goede stevige ondergrond. Ladders worden steeds vastgemaakt wanneer zij dienst doen als toegangsladder of wanneer de ladder 25 of meer sporten telt.
- Het materieel, de toestellen en de installaties moeten voldoen aan de vigerende wettelijke bepalingen.
- Het platform, de doorgangen en ladders van de bouwsteiger moeten dusdanig worden geconstrueerd, berekend, beschermd en gebruikt dat niemand kan vallen of door vallende voorwerpen kan worden getroffen.
- De contractor en onderaannemer moet zijn stellingen en steigers laten inspecteren door een bevoegd persoon (bv. een daartoe opgeleide werknemer) :
 - vóór hun ingebruikneming
 - daarna, ten minste éénmaal per week
 - na iedere wijziging, periode van niet-gebruiken, blootstelling aan weer en wind of aardbevingen, of andere omstandigheden waardoor de stevigheid of stabiliteit ervan mogelijk is aangetast.
- De stabiliteit en de stevigheid moeten adequaat en vooral na een eventuele wijziging van de hoogte of van de diepte van de werkplek worden gecontroleerd.
- Hoger of lager gesitueerde mobiele of vaste werkplekken moeten stevig en stabiel zijn, waarbij rekening wordt gehouden met:
 - het aantal werknemers dat zich op een plek bevindt;
 - de maximale belasting en de verdeling daarvan;
 - eventuele externe invloeden.
- Indien de ondersteunende en de andere samenstellende delen van deze werkplekken zelf niet stabiel zijn, moet men voor stabiliteit zorgen door middel van geschikte, veilige bevestigingsmiddelen ten einde een toevallige of ongewilde verplaatsing van de gehele werkplek of delen ervan te voorkomen.

Werken met gevaarlijke producten

Werken met ASBEST

Veiligheidsmaatregelen

Werken met gevaarlijke producten

Wanneer gevaarlijke stoffen of preparaten worden gebruikt dienen de aannemers of onderaannemers de volgende maatregelen te treffen :

- Er mogen door de contractor of onderaannemer enkel gevaarlijke stoffen of preparaten op de werf gebracht worden in hun oorspronkelijke verpakking, die op haar beurt voorzien is van een etiket dat voldoet aan de te zake geldende wettelijke vereisten. De verpakkingen moeten steeds op een degelijke manier afgesloten zijn.
- Een kopie van de veiligheids- gezondheidskaarten van de gebruikte gevaarlijke stoffen of preparaten moeten steeds aanwezig zijn op de werf en ter inzage zijn voor de toezichthoudende ambtenaar.
- De voorraad gevaarlijke stoffen of preparaten moet steeds bekend zijn en in de opslagruimte bewaard worden die ofwel vermeld is in het bestek ofwel overeengekomen met de toezichthoudende ambtenaar.
- Indien het stadspersoneel, dat is tewerkgesteld in de nabijheid van de werf enige hinder zou kunnen ervaren van een door de contractor of onderaannemer gebruikte gevaarlijke stof of preparaat, moeten , in overleg met de toezichthoudende ambtenaar en de Directie van het betreffende stadspersoneel, de nodige preventieve voorzorgsmaatregelen worden genomen.
- Het is formeel verboden chemische stoffen in de lucht, de bodem of het water te lozen. In geval van een lek van gevaarlijke, ontvlambare of andere toxische producten, zal de aannemer de leidende ambtenaar verwittigen.

Werken waarbij asbestvezels kunnen vrijkomen

- De contractor of zijn afgevaardigde bevestigen hierbij dat zij de asbestinventaris of een uittreksel ervan ontvingen voor de plaatsen waar zijn werknemers of deze van zijn onderaannemer(s) worden tewerkgesteld bij het uitvoeren van dit bestek.
- De verwijdering van het asbesthoudend materiaal moet gebeuren door een door het FOD WASO erkende asbestverwijderaar volgens de bepalingen van het KB van 28 maart 2007 betreffende de erkenning van ondernemingen en werkgevers die sloop- of verwijderingswerkzaamheden uitvoeren en waarbij belangrijke hoeveelheden asbest kunnen vrijkomen. Indien dit omwille van de aard van het asbesthoudend materiaal (bv. asbestcementmaterialen) niet moet gebeuren door een erkend verwerper, moeten de volgende voorschriften gevolgd worden :
 - De asbestcementplaten moeten tijdens de verwijdering vochtig gehouden worden.
 - De platen mogen niet gebroken worden of bewerkt met werktuigen met een grote snelheid (schuurschijven, snijmachines).
 - Aan de betrokken werknemers wordt arbeidskledij ter beschikking gesteld die aangepast is aan de aard van de werkzaamheden.
 - Aan de betrokken werknemers worden, indien hun preventie-arbeidsgeneesheer dit nodig acht, gepaste ademhalingstoestellen en andere individuele beschermingsmiddelen ter beschikking gesteld.
 - Na het beëindigen van de in dit punt bedoelde werkzaamheden worden de nodige maatregelen genomen om de lokalen, de apparatuur en het gereedschap evenals de klederen en de verpakking te ontstoffen. De betrokken werknemers zijn ertoe gehouden een douche te nemen indien hun preventie-arbeidsgeneesheer dit nodig acht.
 - De asbestcementplaten afvoeren naar een klasse III stort en bewijs daarvan afleveren aan de toezichthoudende ambtenaar.
- Wanneer tijdens de werken materialen moeten bewerkt worden, die in het bestek niet vermeld worden als asbesthoudend, maar waarvan de contractor, of de onderaannemer, of hun beide werknemers, of de toezichthoudende ambtenaar vermoedt dat ze asbest kunnen bevatten, moeten de werken onmiddellijk stopgezet worden en moet de volgende procedure nageleefd worden :

- alle nodige maatregelen treffen opdat geen vezels van het verdachte materiaal zouden vrijkomen in de ruimte.
 - door een erkend labo, aangeduid en betaald door de Interne Dienst PBW, een onderzoek laten uitvoeren naar de aanwezigheid van asbest in het verdachte materiaal. Het onderzoek omvat ook de staalname, in aanwezigheid van de toezichhoudende ambtenaar.
 - indien dit onderzoek wijst op de aanwezigheid van asbest in het betreffende materiaal moet de aannemer de nodige maatregelen treffen om te voldoen aan de bepalingen van het KB van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest.
- De asbest of asbesthoudende afvalstoffen moeten door de aannemer of onderaannemer behandeld en verwijderd worden volgens de terzake geldende wettelijke bepalingen.

gent:	Werken aan elektriciteit
<u>Veiligheidsmaatregelen</u>	
<ul style="list-style-type: none">• De aannemer of zijn afgevaardigde bevestigen hierbij dat zij het elektrisch dossier ervan ontvingen <div data-bbox="730 481 941 660" style="text-align: center;"></div> <ul style="list-style-type: none">• Indien het elektriciteitswerken betreft dient elke medewerker in het bezit te zijn van een geldig attest BA4. Dit attest is persoonsgebonden, geschikt voor de installaties binnen Stad Gent en voor het werk dat deze persoon moet uitvoeren. Op het attest worden minimaal volgende gegevens vermeld:<ul style="list-style-type: none">○ Identificatie van de werkgever○ Identificatie van de werknemer○ De installaties waarvoor de werknemer bekwaam wordt geacht○ De verscheiden werkzaamheden waarvoor de werknemer bekwaam wordt geacht (herstellen stopcontact, verlichting, uitbreiding van een kring, inspectie, schakelen in de kast, ...)○ Geldigheidsduur van het attest (een gangbare geldigheidsduur is 1 jaar)○ Eventuele voorwaarden voor het behouden van de bekwaamheid	

gent:	Collectieve beschermingsmiddelen (CBM) Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)
<u>Veiligheidsmaatregelen</u>	
<ul style="list-style-type: none">○ Collectieve beschermingsmiddelen hebben voorrang op persoonlijke beschermingsmiddelen.○ De contractor en onderaannemer(s) moeten tijdens de werken de putten, vergaarbakken, kommen en openingen die een risico inhouden voor het vallen van personen afschermen.○ De contractor en onderaannemer(s) moeten hun werknemers die blootgesteld zijn aan een val van meer dan twee meter uitrusten met een persoonlijke valbescherming wanneer de risico's voor een val niet kunnen uitgeschakeld worden met collectieve beschermingsmiddelen. De val moet in elk geval gestopt worden op één meter boven het opvangvlak of eender welke hindernis die een persoon kan verwonden. <div data-bbox="662 705 853 884" style="text-align: center;"></div> <ul style="list-style-type: none">○ De contractor staat zelf in voor de voorziening van de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen van zijn werknemers en ziet er op toe dat ze gebruikt worden. Tevens zorgt hij, te gepasten tijde voor het onderhoud en de vernieuwing ervan.○ De werknemers moeten op de juiste wijze gebruik maken van en zorg dragen voor hun persoonlijke beschermingsmiddelen	

	<h2>Slopingswerken</h2>
<u>Veiligheidsmaatregelen</u>	
<ul style="list-style-type: none">• Voor het gebruik van springstoffen bij slopingswerken of grondwerken moet de aannemer beschikken over een tijdelijke vergunning van het type G voor het onder zich houden van explosieven. Deze vergunning wordt afgeleverd door de Gouverneur van de Provincie door toepassing van het art. 255 van het Algemeen Reglement op de Springstof. Indien een dergelijke vergunning dient afgeleverd te worden aan een departement van de staat (bv. universitaire dienst) dan wordt die vergunning toegekend door de minister van het betrokken departement.• Nadat de verantwoordelijke aannemer beschikt over de hier bovenvermelde tijdelijke vergunning moet hij, vooraleer de springstof wordt gebruikt, FOD WASO toezicht op het Welzijn Directie Oost-Vlaanderen verwittigen.• Wanneer tijdens de uitvoering van dit bestek explosieven worden blootgelegd of opgehaald dient de werfverantwoordelijke van de aannemer (aannemer) ONMIDDELLIJK het noodnummer 112 te verwittigen en alle activiteiten op de werf stop te zetten.	

	<h2 style="text-align: center;">Andere gevaarlijke situaties</h2>
<h3><u>Veiligheidsmaatregelen</u></h3>	
<p><u>Geluidshinder</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Als werkzaamheden met geluidshinder en/of trillinghinder gepaard gaan, wordt dit voorafgaandelijk aan de toezichthoudende ambtenaar gemeld (bv. Breekwerken, drillboor, compressor, zagen, ...) ○ Indien nodig kan een strikte geluidsplanning opgelegd worden aan de aannemer waarbij periodes dienen te worden gerespecteerd. ○ Tijdens de werken wordt het gebruik van radio's e.d. toegestaan op voorwaarde dat dit geen lawaaihinder oplevert voor de omgeving. <p><u>Geïsoleerd werken</u></p> <p>De aannemer en onderaannemer moet de werknemer die hij afgezonderd tewerkstelt, voorzien van de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen, een geschikte alarmapparatuur en/of een werknemer die onmiddellijk hulp kan bieden ingeval van nood. Hij dient de toezichthoudende ambtenaar vooraf in te lichten over de genomen veiligheidsvoorzorgen indien hij daartoe beroep wil doen op personeel van de Stad Gent.</p> <p><u>Dampen</u></p> <p>Wanneer werkzaamheden moeten uitgevoerd worden in de plaatsen waarbij gevaarlijke dampen kunnen vrijkomen, dient door een continue meting de atmosfeer van de zone gecontroleerd te worden en moeten steeds passende maatregelen genomen worden (zoals o.a. goede verluchting, persoonlijke beschermingsmiddelen enz...).</p> <p><u>Stof</u></p> <p>Wanneer door de aard van de werkzaamheden een hinderlijke stofvorming zal ontstaan, moeten alle nodige collectieve maatregelen getroffen worden om de hinder voor de omwonenden en/of voor de werknemers van de Stad Gent te voorkomen.</p> <p>Wanneer er stofvorming is in openlucht dienen er maatregelen genomen worden om stofverspreiding te beperken bij het transport en het laden en het lossen van materiaal. Tevens dienen er maatregelen genomen worden bij sloopwerken, breekwerken, zandstralen, polijsten, slijpen, boren, frezen en zagen.</p>	

		Intentieverklaring aannemers	
Dossiernummer			
Beschrijving			
locatie			
Gegevens van het bedrijf van de aannemer			
Firmanaam:		Nummer:	
Straat:		Postnummer:	
Gemeente			
Tel.			
E-mail		GSM	
Sector (naam + nr)		Handelsregister- Nummer	
Registratienummer		RSZ-nummer	
VCA attesten	☐ Ja: nummer ☐ Nee	Type onderneming (nv, bvba)	
Algemene bedrijfsgebonden informatie			
Externe Dienst Preventie en Bescherming			
Interne Dienst Preventie en Bescherming			
Praktische informatie			
Omschrijving van het uit te voeren werk:			
Gemiddelde bezetting			
Voorziene werkperiode	Van.....tot Planningsdoc bijvoegen.		
Intentieverklaring welzijn op het werk voor aannemers			
<p>Ondergetekende, verantwoordelijk afgevaardigde van de firma..... verklaart de bundel Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Orde voor werken met aannemers van Stad Gent ontvangen te hebben kennis te hebben genomen van de veiligheidsregels en die strikt te zullen toepassen.</p> <p>Ondergetekende verklaart de nodige initiatieven te zullen nemen om al zijn werknemers en desgevallend ook de (onder)aannemers die voor zijn rekening werken, te informeren over de inhoud van deze bundel.</p> <p>Ondergetekende stuurt deze intentieverklaring ingevuld en ondertekend terug en bevestigt dat hij de veiligheidsvoorschriften van toepassing doorgenomen en duidelijk begrepen heeft. Hij verbindt er zich toe zijn verplichtingen inzake Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Orde strikt na te leven.</p>			
Datum	Naam + functie	Handtekening	
Gelieve volgende stukken te willen bijvoegen: <ul style="list-style-type: none"> • Korte beschrijving van uw werkzaamheden en de preventiemaatregelen die hiervoor gebruikt • VCA-attestenopletten met bijlagen die in het bestek worden gevraagd? • Frequentie- en ernstgraad arbeidsongevallen van de voorbije drie jaar • 			

